

The Second Luchot and the Thirteen Midot, 194

Rav Yair Kahn, yairkn@gmail.com

1. ראש השנה דף יז, ב

ויעבר ה' על פניו ויקרא - אמר רבי יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא כשליח צבור והראה לו למשה סדר תפלה אמר לו כל זמן שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם. ה' ה' - אני הוא קודם שיחטא האדם ואני הוא לאחר שיחטא האדם ויעשה תשובה ... אמר רב יהודה ברית כרותה לשלש עשרה מדות שאינן חוזרות ריקם שנאמר הנה אנכי כרת ברית

"And Hashem Passed over him and called" – Rabbi Yochanan said: had it not been explicit in scripture it would be impossible to say, it teaches us that Hashem wrapped Himself in a tallit like a shaliach tzibbur, and showed Moshe the order of prayer. He said to Moshe: "whenever Israel sins let them do this order before me and I will forgive them". "Hashem Hashem" – I am Him before man sins and I am Him after man sins and repents ... Rav Yehuda said, a covenant was made with the 13 attributes that they don't return empty, as it says: "Behold I am making a covenant".

2. אבן עזרא ויקרא כה, א

אין מוקדם ומאוחר בתורה וזו הפרשה קודם ויקרא וכל הפרשיות שהם אחריו כי הדבור בהר סיני ועתה כרת הברית הכתובה בפרשת ואלה המשפטים

3. רמב"ן שם

ולפי דעתי כי נכתבה כאן בסדר נכון כי פירוש בהר סיני בעלותו שם לקבל לוחות שניות וביאור הענין כי בתחילת ארבעים יום הראשונים של לוחות הראשונות כתב משה בספר הברית את כל דברי ה' ואת כל המשפטים הנאמרים שם ויזרוק דם הברית על העם וכשחטאו בעגל ונשתברו הלוחות כאילו נתבטלה הברית ההיא אצל הקדוש ברוך הוא וכשנתרצה הקדוש ברוך הוא למשה בלוחות שניות צוהו בברית חדשה שנאמר הנה אנכי כורת ברית והחזיר שם המצות החמורות שנאמרו בסדר ואלה המשפטים בברית הראשונה ואמר כתוב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל ורצה הקדוש ברוך הוא להחמיר עליהם בברית הזאת השנית שתהיה עליהם באלות ובקללות ושתהיה כראשונה על כל המצות הראשונות ועל כל המשפטים כמו שנאמר בברית הראשונה את כל דברי ה' ואת כל המשפטים ולפיכך אמר בכאן בסוף התוכחות אלה החוקים והמשפטים והתורות אשר נתן ה' בינו ובין בני ישראל בהר סיני ביד משה הוא רומז אל כל המצות והמשפטים שנאמרו בברית הראשונה בסדר ואלה המשפטים שהיו כולן בברית הזאת ... וכאשר השלים אמר להם עוד צוה אותי השם בהר סיני לפרש לכם השמיטה והיובל ולכרות לכם על כל המצוה והמשפטים ברית חדשה באלה ובשבועה ... ולא הוצרך עתה שיזבח זבחים ויזרוק חצי הדם על העם וחצי הדם על המזבח כאשר עשה בראשונה אבל קבלו עליהם הברית הראשונה באלות ובקללות אלה וזה טעם אשר נתן ה' בינו ובין בני ישראל בהר סיני כי הוא הנותן להם בברית הזאת כי מחל להם על פי התנאים האלו ... וכן ברית ערבות מואב כן היה שקבלו עליהם התורה באלות ובקללות ההם והיא הברית כמו שנאמר אלה דברי הברית ...

When they sinned with the calf and the tablets were broken, it is as if that covenant was annulled with respect to Hashem. And when Hashem agreed to Moshe at the second tablets he commanded it with a new covenant as it says "Behold I am making a covenant" ... And Hashem willed to be strict with them regarding this second covenant, that it should be with oaths and curses ...

ימי עיון בתנ"ך תשע"ז

4. רמב"ן שמות לד, כז

כתוב לך את הדברים האלה - הנכון בעיני כי בעבור שישראל הם החוטאים והעוברים על הברית הוצרך הקדוש ברוך הוא לחדש להם ברית חדשה שלא יפר הוא להם בריתו ואמר למשה שיכתוב התנאין וזה טעם כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל

Since Yisrael sinned and transgressed the covenant, Hashem had to establish a new covenant, that He wouldn't annul, and He told Moshe to write the conditions ...

5. רש"י בראשית א, א

ברא א-להים - ולא אמר ברא ה' שבתחלה עלה במחשבה לבראתו במדת הדין ראה שאין העולם מתקיים הקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין היינו דכתיב ביום עשות ה' א-להים ארץ ושמים

6. ברכות דף ח ע"ב

לוחות ושברי לוחות מונחות בארון

7. רמב"ם הל' תעניות פרק א

מצות עשה מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שתבא על הצבור, שנאמר על הצר הצורר אתכם והרעותם בחצוצרות, כלומר כל דבר שייצר לכם כגון בצורת ודבר וארבה וכיוצא בהן זעקו עליהן והריעו. ודבר זה מדרכי התשובה הוא, שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן ככתוב עונותיכם הטו וגו', וזה הוא שיגרום להם להסיר הצרה מעליהם. אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקרית, הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במעשיהם הרעים, ותוסיף הצרה צרות אחרות, הוא שכתוב בתורה והלכתם עמי בקרי והלכתי עמכם בחמת קרי, כלומר כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו אם תאמרו שהוא קרי אוסיף לכם חמת אותו קרי.

There is a positive Torah commandment to cry out and blow the trumpets in response to every calamity that befalls the community ... and this is part of repentance, that when calamity strikes and you cry out and blow the trumpets it becomes known that their evil deeds were the cause ... and this will cause the calamity to pass. However, if they don't cry out and don't sound the trumpets and instead claim that the ways of the world caused this and this calamity is a chance occurrence, this is the path of gross insensitivity and it will cause them to adhere to their evil doings, and other calamities will follow, This is what it says in the Torah: "If you treat me by claiming it is merely chance, I will treat you with anger of chance". In other words, when I bring trouble upon you in order that you repent, if you claim that it is chance, I will add anger as a response to that claim of chance.